

בעהש"ת

שבע היים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת שמיני תשפ"ג

גליון ב' אלפים ס"ה

שנה ל"ט • גליון כ"ח

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע היים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן ארמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת שמיני תשל"ד

- יש שרוצים לעבוד את ה' בעודם שקועים בתאוות, מתעוררים בתשובה ואחר כך חוזרים לסורם. מדברי היערות דבש שזה מצד הטומאה שרוצים לינק ממנו שפע קדושה.
- הפוסח על שתי הסעיפים יותר גרוע כיון שנותן חיל לטומאה, ועדיף היה שלא יעשה מצוות כשבסוף לא נשאר בידו מאומה.
- קליפת נוגה קשה מאד לעמוד כנגדה כיון שטועה ואינו יודע אם תשובתו אמיתית. ועל זה באו לפני הבעש"ט ותלמידיו הק' שיצילו אותם ויורו להם דרך אמת.
- העצה לזה לקבל עליו תשובה במסירת נפש שאינו רוצה לחיות אם יבוא לידי חטא.
- בשיטת הראשונים דמותר למסור נפשו על כל מצוות שבתורה, היינו כשעושה כן מתוך תשובה שמכיר בעצמו שהוא בגדר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי.
- ענין כורך מצה ומרור. ויישוב קושיית תוס' למה צריך לימוד שכן נבר אוכל מצה ומרור.
- כשעושה תשובה צריך לעזוב לגמרי דרך הרע. אין להמתין על זמני רצון אלא מיד לקבל עליו ובתמידיות.
- ימי הספירה הם ימי הדין לפי שגרמו עוונותינו שלא נגאלו בניסן, ובשמים רוצים לעכב ולהשליך מצוותינו, לכן בתקופה זו קשה ללמוד וצריך ללמוד במסירות נפש.
- אמר הרה"ק מרימנוב שבימי הספירה יש להרבות בלימוד גפ"ת, כדי לשבר כח הטומאה.
- קודם פסח מוציאים כל הנפשות מהיכלות הטומאה, ואחר כך מתחילים לספור ספירת העומר לתקן מה שפגמנו, וצריך זהירות מהסט"א שלא תחזור ותחטוף כל מצוות החג.
- צריך להתחיל לחזור בתשובה אף בלי אתערותא דלעילא.
- ראשית כל צריך לקדש עצמו במדת היסוד ואחר כך יכול לעשות מצוות. זה ענין ספירת העומר קודם קבלת התורה.

דברי תורה מאת כ"ק מרן ארמו"ר הגה"ק שליט"א

כדבעי ליה למיעבד לא עביד

- ככל שהאדם מתעלה בהשגת ה' ובחכמת התורה, נדרש ממנו התאמצות יתירה בעבודת ה', ולא יוכל לתרץ עצמו במה שהוא טוב מאחרים שאינם במדרגתו.
- ליתן דין וחשבון, דין על עצם המעשים וחשבון פרטי אם עשה כפי השגותיו.
- מאמר הבעש"ט הקדוש, שאדם פשוט סוחר סוסים העוצר ממלאכתו ומתפלל בחפזון, תפלתו עושה רושם כביר למעלה.
- ביאור סתירת מאמרי חז"ל בענין לימוד תורה לשמה, דתלוי בכל אדם לפי מדרגתו.
- נקדימון בן גוריון לפי מדרגתו נחשב אצלו 'כדבעי ליה למיעביד לא עביד' במה ש'לכבודו הוא דעבד'.
- בדורו של משה רבינו נחשב יראה מילתא זוטרתא, מה שאין כן בדורות האחרונים.
- צדיקים חששו שחכמתם מרובה ממעשיהם, כי ככל שהתעלו בהשגת עליונות נדרש מהם יותר.
- כשוכו ישראל במדבר להשראת השכינה ביניהם, דקדקו יותר במעשיהם ולכן נצטוו להביא קרבנות.

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעיון ש"ק פרשת שמני תשל"ד

ומתחרט על כל מעשיו הרעים שעשה לפני השי"ת, ורוצה לקבל על עצמו התנהגות חדשה, אך כאשר רוח ההתעוררות פג ממנו הוא חוזר לסורו. וכעין שכתב בעל הטורים בפרשתינו על הפסוק (י' ו') ולהבדיל בין הקודש ובין החול, החול ב' במסורה, הכא בין הקודש ובין החול, ואידך (משלי כו, ג) כובד אבן ונטל החול, כיון שנברל בין קודש לחול במוצאי שבת איכא כובד אבן ונטל החול, שאדם כבד במוצאי שבת בשביל נשמה שאבדה (עיין ביצה טו, א; תענית כו, ב). ונעשה כשיכור שדעתו מבולבלת עליו [זוה הסמיכות למקרא הקודם יין ושכר אל תשת וגו']].

ובתב ביערות דבש (ה"א דרוש א) לפרש בנוסח הפיוט (זמירות למוצ"ש) פדה עמך מעזים צאנך מיד גוזזים. שלפעמים אנו רואים אדם רשע שחוזר בתשובה, יושב בצום ובכני מתפלל בעפר וכהנה דברים טובים, וכאשר יעברו ימים אחדים חוזר לסורו במעשים מקולקלים, ונשכח ימי השובע מפני ימי הרעב. וסיבה לזה הוא כמו צאן שמבקשים לגוזו ובצמרו יעשו כל חפץ, יתנו לו לאכול מלח וכדומה המגדל צמר למאד, וכאשר יגדל הצמר יגוזו, וכן יעשו תמיד. וכן הסטרא אחרא יונקים מן ישראל העובר

התורה הקדושה מלמדת אותנו (ויקרא מ, ו) ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'.

לא פירש כאן בדברו אל העדה מהו הדבר אשר יעשו, וצריך לבאר מה הכוונה באומרו זה הדבר. ובתורת כהנים (ספרא, מכילתא דמילואים אות ו; ילקוט שמעוני, בפרשתן רמו תקכא), אמר להם משה לישראל, אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, כשם שהוא יחידי בעולם, כך תהא עבודתכם מיוחדת לפניו, שנאמר (דברים י, טז) ומלתם את ערלת לבבכם, מפני מה כי אני ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים, עשיתם כן וירא אליכם כבוד ה'. ע"כ. וצריך ביאור.

*

הנה יש אנשים ששקועים בתאוות וגם באים לעבוד את ה', ובבחינת (ילקוט שמעוני, איוב רמו תתצו) עָבַד לַיצֵרו וְלַיִצְרוֹ, אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי (ברכות סא, א), קורה לפעמים שבא לו התעוררות לטובה בהערה ממרומים, והולך וטובל במקוה ועולה משם ככריה חדשה מתוך רצון עז לעבוד את ה' וללמוד לשם שמים מכאן ולהבא,

כאשר כבר יש להם עת לעשות לה' הם מפירים תורתו בכך, וזה עוד יותר גרוע מרשע גמור שלפחות אינו מוסיף חיל לסטרא אחרא עם מצוות ומעשים טובים. וזה שפירשו חז"ל (ירושלמי ברכות מ, ה) העושה תורתו עתים הרי זה מיפר ברית מאי טעמא הפרו תורתך עת לעשות לה', שאדם צריך להיות יגע בתורה כל שעות היום (רש"י, תהלים שם), בבחינת מה שנאמר (תהלים מז, ה) שויתי ה' לנגדי תמיד, ואם אינו לומד בתמידות אלא עושה תורתו עתים הרי זה מפיר תורה, כיון שתורתו נמסרת לקליפות, ומוטב היה אם לא היה לומד כלל ולא היה מוסיף עוז לסטרא אחרא.

הוא שמצינו בדברי יהושע אל העם (יהושע כד, מז) ואם רע בעיניכם לעבוד את ה' בחרו לכם היום את מי תעבדו, אם את אלקים אשר עבדו אבותיכם וגו', ואם את אלהי האמורי אשר אתם יושבים בארצם וגו'; וכן מצינו באלהו (מלכים א' יח, כא) ויאמר עד מתי אתם פוסחים על שתי הסעיפים, אם ה' האלקים לכו אחריו, ואם הבעל לכו אחריו. ולכאורה מה איכפת ליה אם גם יעבדו את ה', אלא דמיגרע גרע כאשר בכך מוסיפים כח לסטרא אחרא, ועדיף שיפרשו ויסורו לגמרי מלעבוד את ה'.

הנה כי כן אלה המצוות אשר יעשה אותם האדם אין לו שום טובת הנאה מהם, ובבואו לערוך חשבון הנפש כמה מצוות עשה, יידע בנפשו דיתכן מאוד שהוא כתינוק בן יומו בלי שום מצוה. ואדם טועה לומר שלום עלי נפשי דאף אם הרביתי לחטוא הלא יש לי כנגדם חבילות של מצוות, ואין רשע זה

שפעת קדושה אשר בו והוא להם למחיה, דבהיותו מרשיע מעשיו הוא נחשב כאחד משלהם, ועד שנשתקע אצלם לגמרי ונשאר ריק מכל, וכבר נפשו יבשה ואין לחלוחית קדושה עוד בה, אז בא היצר ונותן ללבו לעשות מצוות ולהיות 'פרום' מאוד, וכאשר מתמלא קצת מקדושת המצוות מביאים אותו לידי עבירה גדולה, כגון החטא הידוע, או לשון הרע ורכילות, ובכך חוזר ונופל ברשותם, ולוקחים ממנו כל המצוות שעשה, וכשנשאר ריק מכל שוב עושים עמו כבראשונה, וחוזר חלילה. והוא הבקשה שהשי"ת יציל צאנו מיד גזוים, שלא יקחו ממנו מקצת המצוות ומעשים טובים שעשה. אתוד"ק בתוספת ביאור.

על דבר זה ידו כל הרעים, שאף אם כבר יגע במצוות ומעשים טובים הם נמסרים לסטרא אחרא במקום שיעלו לרצון לפני ה' תמיד, כדאיתא (באר היטב, שו"ע אור"ח סימן תקעא, א) שכל המעשים שאדם עושה ותורה שלומד בעודו רשע מוסיף כח בקליפות (ועיין דרך פקודיך בהקדמה), וכאשר לפעמים באה לו התעוררות הוא מתחיל ללמוד קצת, ובסוף כשפוגם בחטא הידוע רח"ל באה הסטרא אחרא ונוטלת ממנו הכל כמבואר בספרים הקדושים, ובכן ואני אמרתי לריק יגעתי לתהו והכל כחי כליתי (ישעיה מט, ד), ועל כך מבקשים הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, בהוספת כח לסטרא אחרא.

ויש לרמוז בדבר הכתוב (תהלים קיט, קכו) עת לעשות לה' הפרו תורתך, שגם

ה' אלקיך, כי בשלת בעונך, רצ"ל הגם שכשלת בעונך זה כמה אחרי שכבר חזרת בתשובה, דשוב נפלת ונכשלת בעוונות, והוברר הדבר למפרע שלא היתה זאת תשובה הגונה מסמרא דקדושה, ולא עוד אלא שהתשובה עצמה גרמה לך להכשל בעונך מאחר שכל כולה היתה מצד הטומאה, אף על פי כן אל תתייאשו אלא קחו עמכם דברים ושוכו אל ה' עוד הפעם, הן אמת שקשה מאוד לעשות תשובה ולצאת מטומאה זו, בכל זאת אל תרפו אלא קחו עמכם דברים ברחמים ותחנונים לפני המקום, וקח טוב שתקבל תשובתינו ברחמים וברצון.

*

עוד זאת, הנה כתב זקני הקדוש זי"ע בבני יששכר (כסלו, מאמר יד, אות ג; תשרי, מאמר ד, דרוש ג, אות ט) דסתם עון נקרא בירושלמי ובמדרשים חטא הברית, כי עו"ן במילוי עי"ן ו"ו נ"ן בנימטריא רמ"ח, וחטא הברית נעשה בהרגשת כל רמ"ח איברים, ואיתא בוזהר הקדוש (ח"א דף ריט, ב) דעל עון פגם הברית אינו מועיל תשובה, והקשו בעלי הקבלה והמוסר הלא תלמוד ערוך בדינו (ירושלמי פאה א, א; ועוד) אין לך דבר שעומד בפני התשובה, ותירץ בעל ראשית חכמה (שער הקדושה, פרק ז) שכוונת הוזהר היא דהנה אית תשובה תתאה ואית תשובה עילאה, וכוונת הוזהר דעל פגם הברית אינו מועיל תשובה תתאה רק תשובה עילאה, עכדה"ק. ומכואר בספרים הקדושים (תפלה למשה, נא, יט; דברי חיים, לפרשת שקלים, במאמר הראשון; אורה לחיים, פרשת בשלח) דהיינו במסירת נפש, שיקבל

יודע שכל אלו המצוות הם כבר ברשות הטומאה והוא נשאר ריק מכל, ואדרבה יותר טוב היה לו אם לא היה עושה שום מצוה בחייו.

*

זה שעובר ליצרו וליוצרו הוא מקליפת נוגה [שמעורבת טוב ורע], שהיא הטומאה הכי קשה בהיות וכלולים בתוכה כל הד' קליפות, [דהיא הנותנת חיות לשאר שלש קליפות טמאות (ראה אנרא דכלה, פרשת חוקת; דרך פקודיך, עשה ב, חלק המחשבה, אות ב)], וקשה מאוד לעמוד כנגדה, מכיון שעלול להיות עוסק בתשובה ועושה לעצמו כל מיני סיגופים בעוד שאין זה אלא מהטומאה והסמרא אחרא, כדי שבסוף הם יקחו הכל ממנו. ומאוד קשה להנצל מזה, מכיון שאינו יכול לדעת אם באמת עשה תשובה, והאם זו תשובה אמיתית (ראה בעש"ט עה"ת, פרשת תולדות, אות ז; היכל הברכה, במדבר כג, א; שם פרשת בדר, כאוצר החיים מצוה שנב-שננ; נתיב מצותיך, נתיב אמונה, שביל ג, אות כו). ורשעים כאלו נוקפו לבוא בפני הצדיקים הקדושים מתלמידי הבעש"ט, שבגודל חמלתם עליהם החזירו אותם לדרך הישר, עד שנתעלו להשיג מדריגת העבודה בלתי לה' לבדו. והיו אנשים כאלו שבאו אצל הבעש"ט ותלמידיו הקדושים זי"ע כשהיו מרמים בעצמם שהם צדיקים גמורים, והיו קצת שדחו אותם כאמור להם צא טמא, והיו קצת שהחזירו אותם בתשובה ונתנו להם דרך איך לעבוד את ה'. והדברים עתיקין.

העצה לכך יש לרמו בדברי הנביא (הושע יד, ב-ג) שובה ישראל עד

שום דבר, יחשוב בדעתו שכך עדיף לו מלחטוא להשי"ת. ויכוין עוד, דכשהוא בתוך המים הרי הוא ברשותו של השי"ת, כענין כל שהוא ממא ביבשה מהור בים (עיין כלים יז, יג; ע"ז למ, א, רש"י ד"ה ממא; יערות דבש, ח"ב דרוש ח ודרוש יג), ויבקש מהשי"ת הנשמה לך והגוף שלך עשה למען שמך [שאישאר בקדושתך, ואם לאו קח את נשמתו כי] טוב לי מותי מחיים של חמא.

אוּלַי יש לומר בזה במה שנחלקו הראשונים (רמב"ם, הלכות יסודי התורה ה, ד ובכסף משנה שם; מור ש"ע, יור"ד סימן קנו, א ובש"ך סק"ב) אם רשאי למסור נפשו על שאר מצוות שבתורה חוץ משלש עבירות, דאכן צדיק שבא למסור נפשו כדי לקיים מצות ה' אסור לו, אבל מי שעושה כן לפי שידע בעצמו שהוא בגדר (תהלים ג, מא) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, ואין לו תקנה אלא שימסור נפשו, מתוך החלטה שאין רצונו לחיות אלא אם יוכל לקיים מצוות ה' כדת לעשות ולא להכשל בחמאים, בכונן זה שפיר דמי למסור נפשו להציל עצמו מרדת שחת.

ובך היה דרכם של הצדיקים הקדושים, כמו שכתב זקני הקדוש בעל דברי חיים זי"ע במכתב קדשו (ראה ילקוט הרועים עמ' ה) שרבותיו הקדושים עשו בעצמם סיגופים גדולים כמעט כדי להמית, שישבו במקוואות בבוקר עד שנקרח המים מסביב גופם וכו'. ולכאורה האיך עשו כן והלא וחי בהם כתיב, אלא שבגודל שפלות רוחם חששו כל הזמן שלא יוצאים ידי חובתם והם מקליפת נוגה ח"ו.

עליו להיות מוכן בכל רגע למסור נפשו להשי"ת, ויבקש מהשי"ת שאינו רוצה לחיות כלל אם יבוא עוד לידי חמא (ראה תהלים קלמ, כד ובמפרשים), כי הסטרא אחרא מאוד מכבידה עליו דרכי התשובה וצריך למסור נפשו על כך, ודבר זה שהוא מוכן למסור נפשו נחשב לו כאילו מת (זוהר ח"ג דף קבא א), ומיתה מכפרת (יומא פו, א; ועיין ייטב פנים, תוכחת מוסר ל"ג מדות, אות טו; בני יששכר, מאמרי תשרי, ד, לח).

זה שאמר, אמרו אליו כל תשא עון, שתשא ותסלח אף לעון הירדע, וזאת על ידי ונשלמה פרים שפתינו, ועל דרך המבואר בספרים הקדושים (רמב"ן ורבינו בחיי, ויקרא א, ט; של"ה, תורה אור שם) שכפרת הקרבן היא ככח מסירת נפשו להשי"ת, כשמתכוונן שכל מה שנעשה עתה לבהמה ראוי היה לעשות לו, וכן כתבו (מטה אפרים, סימן תרד, ה) לחשוב בשעת קיום מנהג כפרות, [ודבר זה ניתן לעשות גם בזמן הזה שאין קרבן לכפר בעדנו, שיקבל עליו מסירת נפש (עיין של"ה, מסכת תענית, נר מצוה לג)], והיינו ונשלמה פרים שפתינו (ועיין במדבר רבה יח, כא).

ויורמוז כן בדברי הפייטן (חזרת הש"ן מוסף לימים הנוראים) עד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו, היינו שאם יקבל עליו למות מיד תקבלו בתשובה.

*

על זה יש לכוין כשהולך למבול במקוה, שמקבל עליו מסירת נפש; כשהוא תחת המים ואינו יכול לנשום ולעשות

והעצה היעוצה לכך, מרור בגימטריא מות (פרע"ח, חג המצות פ"ג), שיקבל עליו מסירת נפש על קיום המצוות, דאם לא כן בכל פעם שירצה לעשות מצוה יבוא אליו היצר ויאמר לו שלא יוכל שאתו, כשרוצה ללמוד יאמר לו שעכשיו הוא צריך לישון, וכיוצא בזה, ואין עצה אלא שיחליט בנפשו שאינו משגיח בשום דבר, הנני מוסר נפשי ומאודי להשי"ת לעבדו ולעשות רצונו. ורק על ידי מסירת הנפש יעלה בידו להבדיל בין הקודש ובין הטמא, בין מצוות לעבירות, שלא יהיו אצלו בכריכה אחת.

על פי זה יש לומר בדרך אגדה לתרץ קושיית התוספות (פסחים כח, ב"ד"ה כל ערל), אהא דיליף התם וכל בן נכר לא יאכל בו (שמות יב, מג) בו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ומרור, תימה גבי בן נכר שהוא מומר אמאי איצטריך קרא, פשיטא שחייב לאכול מצה דהא חייב בכל מצוות האמורות בתורה, ואי קמשמע לן דמצי אכיל מצה אף על גב דאסור בפסח הא נמי פשיטא דאטו מצה קדושה אית בה עיי"ש, ויש לומר דהוה אמינא דכמו שבגלל רשעתו רחקו הכתוב מקיום מצות הפסח, הכי נמי אין לו לקיים מצות מצה ומרור שבה באה ההוראה שאין לקיים מצוות ה' בעוד שיש בידו עבירות, ולא יבוא לבלע את הקודש כי לרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי,^א לכן צריך לימוד מקרא על

^א "כי כל המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נתן כח בקדושה אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי, כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך

כמסופר על הרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנאב זי"ע, שאמר פעם דברי תורה בסעודה שלישית וגילה סודות גדולים שלא שמעתן אוזן מעולם, ואחר כך כשבא החדרה התחיל לפשפש במעשיו ולהתבונן בענוות קדשו שאין הוא ראוי להשגות כאלו ושמא אין זה מסטרא דקדושה ח"ו, ובצר לו החליט מיד ללכת לרכו הקדוש הרבי ר' אלימלך זי"ע, והיה זה בימות החורף כשבחוץ שלט קור עז, ולא שת לבו לכך אלא רץ רגלי כל הלילה עד הבוקר שהגיע לליוענסק, ונכנס להיכל קדשו ופתח בכבי תמרורים שיחוס עליו ויצייל את נפשו, ושפך את שיחו במר נפשו שאמר דברים גבוהים שהם למעלה ממדרגתו וכו', וציוה עליו רבו הקדוש לחזור על הדברים שאמר, וכשסיים עמד על רגליו ואמר, אשרי חלקך שזכית והגעת למדרגה זו.

וכן היה אצל כל הצדיקים, שתמיד חשדו בעצמם שלא עובדים את ה' כראוי, ומתוך כך עשו לעצמם כל מיני סיגופים אולי יעלה לרצון לה', שבכך יהא ונשלמה פרים שפתינו.

*

בזה יבואר הענין שהלל היה כורך מצה ומרור ואוכל ביחד (הגדה של פסח), דמצה מרמו על מצוות כמו שאמרו (מכילתא, הובא ברש"י שמות יב, יז) אל תהי קורא את המצות אלא את המצוות, ומרור מורה על עבירות על דרך (ירמיה ב, יט) כי רע ומר עזבך את ה'. והרמו בכריכתם יחד על מצב האדם שמעורב בו טוב ורע, דאף שעושה מצוות ומעשים טובים הוא גם חוטא במעשים רעים.

מעולם, מדינות שמאו ותמיד היו בשפל המדרגות בעניות ובשפלות עלו ונתעשרו עתה, והרימו ראש להטיל כל מיני חרמות על מדינות העולם.

נחפשה דרכינו ונחקורה הסיבה לכך, כי בשנים קדמוניות אמנם רבו רשעים עובדי עבודה זרה, צדוקים ובייתוסים, אבל הללו נפרדו לדרכם והיו שתי כתות בעם ישראל, כת הרשעים, ולעומתם כת הצדיקים שעסקו יומם ולילה בתורה ועבודת ה', וממילא הסטרא אחרא היתה אז כמדובר שממה ולא היה להם מאומה. לא כן בדור הזה שצביעות גדולה ירדה לעולם, והתחילו לאחוז את החבל בשני ראשים להיות עובד ליצרו וליוצרו, ויכול להיות מלא זיגין בישין בכל מיני עבירות ועוד עולה על במתי עב להתדמות לעליון בלבשו בגדים של חסידים ויראים, ולהעמיד את עצמו כאדם חשוב ועובד ה'; בזמינו לא צריך לצאת מכותלי בית המדרש אל פתחי עבודה זרה, אלא יכול להישאר בבית המדרש ובישיבה, ואף להתהדר להיות 'חסיד', יחד עם היותו רשע גמור. כן עושים פשרות שונות בתורה ויהדות, ויש כאלו שאומרים שדי להם להיות 'יהודי' יום אחד בשבוע. מכך נתחזק כח הסטרא אחרא על ידי שנוטלים השפע מרשעים הללו, ולכן הם עשירים והשלטון אצלם, ובני א-ל חי הם דלים ושפלים. וזה בכחינת (איכה א, יד) נתנני בידי לא אוכל קום (תיקוני זוהר עא, א).

בזה יש לומר עוד כמעט על מצות ומרורים יאכלוהו, שרומז על הדור עני של עקבתא דמשיחא, אשר על כן גם מלך המשיח יבוא עני ורוכב על חמור

זה שבכל אופן הוא מחוייב לאכול מצה ומרור.

*

העיקר שלא ישטה עצמו להיות כגונב דעת העליונה ח"ו (ראה צעטיל קמן, אות ג), אלא יקבל עליו באמת לסור מדרכו הרעה, כאמור (יחזקאל לג, יא) אם אחפון כמות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה, שלא יהא עוד פוסח על שתי הסעיפים, ובגדר רשעים מלאים חרמות (ראשית חכמה, שער היראה פ"ג; אברבנאל, שמואל ב' יג, טו), רכשמוכיחים אותו הוא מתחיל לבכות ומתחרט על מעשיו ורוצה לעשות תשובה, אך יום או יומים יוקם, או למשך כמה שבועות, ושוב חוזר לסורו.

על זה צריך לבקש רחמים ותחנונים לפני המקום, השיבנו אבינו לתורתך וכו' והחזירנו בתשובה שלימה לפניך, לא בתשובה שעל ידי הסטרא אחרא כדי שיוכלו לבוא ולינוק ממנו שפע קודש. וכן הוא אומר (ישעיה נה, ו-י) דרשו ה' בהמצאו וגו', כשבא לדרוש את ה' ולחזור בתשובה, ראשית כל יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, שיעזוב כל העבירות והרשעות שלו, או אז וישוב אל ה' וגו'.

*

בעוונותינו הרבים או לנו שכך עלתה בימינו שנתרכה השפע אצל הסטרא אחרא באופן שלא היה

הקליפה וכו' (ספר הליקוטס להאריז"ל, תהלים שם). 'בזה מוסיף חטא על רשע, וגדול עונו מנשוא' וכו' (שער תיקוני עונות, פרק יא).

בכל עת, ולקבל עליו לשנות דרכו מיד מעתה ועד עולם. וזה גם נכלל באומרו ונשובה, שאנו בעצמינו נעשה תשובה ולא רק כשתבוא התעוררות מן השמים.

*

במכתב קודש מהגה"ק בעל מראה יחזקאל זצוק"ל (עיין שו"ת מראה יחזקאל, סימן קד) מביא בשם הרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנוב זי"ע, שעל דרך האמת צריך בימים הקדושים הללו של ספירת העומר להרבות בלימוד הלכה ותוספות עיי"ש. ואפשר לומר הטעם, דידוע שהימים האלו הם זמנים של גבורה ודינים (שער הכוונות, פסח דרוש ז), שלכן אסור לגלח השערות ולישא אשה, כי אחר שעברו הימים של החודש ניסן אשר בניסן עתידין להגאל (ראש השנה יא, ב) וכל הפמליא של מעלה היתה מצפה לכך, וגרמו העוונות לעכב את הגאולה, רוצים עכשו להשליך ולאבד כל המצוות שלנו, וכמו שדיברנו היום מדברי בעל הטורים, וזו הסיבה למה שאחר הפסח קשה קצת לעבוד את ה' ולעסוק בתורה, ועל כן צריך למסור נפשו להשי"ת ולא להיות כהרשעים שבימים אלו פורקים עול, אלא להוסיף חיל ואומץ בתורה וללמוד בהתמדה יתירה.

ויש נהגים ללמוד בימים אלו מסכת שבועות, שמתחלת בידיעות הטומאה שתיים שהן ארבע, רמו שבעת הזאת הסמרא אחרא עומדת עלינו להכשיל בכל עניני טומאה, דאיתא (חסד לאברהם, מעין ב, נהר נז) שבכל שנה ושנה שלושים יום קודם הפסח השי"ת מתחיל להוציא נפשות ישראל מהיכלות הטומאה מעט מעט עד שכליל פסח

(זכריה ט, ט; סנהדרין צח, א) לפי שכל השפע אצל הסמרא אחרא, ומחמת שעושים מצוות וגם חוטאים [כג"ל שעל זה רומז כריכת מצה ומרור ביחד] נשאר לבני א-ל חי רק לחם עוני, וכל השפע שיורד נופל לידי הטומאה.

ובמקום לשמוח במה שהרשעים מקיימים מצוות, יש להתאונן ולהצטער למה ה' נתן לרשעים לספר חוקיו. דור חושך כזה לא היה מימות אדם הראשון. והרבה צריך לבכות על זה שהרשעים גברו חיל ולקחו כל השפע, וזרע ישראל הולכים מטה מטה, גולה אחר גולה, מרוטת לחי, הרשעים יש להם הכל ובני א-ל חי הם במצב שפל מאוד. וכל זאת על ידי שנתקיים בדור הזה בית וועד יהיה לזנות (סוטה מט, ב) רח"ל. וכן הוא אומר (תהלים עג, יב-ג) הנה אלה רשעים ושלו עולם השגו חיל, וזאת בגלל אך ריק זכיתי לבכי וגו', דלפי שלבי ריק ופנוי מן החכמה לכן לריק ינעתי, וכל השפע של המצוות נמסר לאלה רשעים ושלו עולם ומוזה השגו חיל.

על כן בואו ונקבל עלינו דרך אחרת, לחזור בתשובה שלימה ואמיתית, ולבקש רחמים ותחנונים השיבנו ה' אליך ונשובה, דכשאנו חוזרים ושבים אליך תקבל תשובתינו שנוכה באמת לחזור בתשובה, והיינו ונשובה. חדש ימינו בקדם, שנקבל עלינו דרך חדשה, לא להיות עוד פוסח על שתי הסעיפים, חציו יהודי וחציו גוי.

ומכלל זה שלא להתזין עד שעת רצון, כמו שבת, ראש השנה ופסח, או בשעת התפילה וכדומה, דגם זה דרך עיקש וזר, כי צריך לעבוד את ה' תמיד

ויוֹרְמֹז באומרו ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני הוי"ה, דכשנחשוב האותיות הקדומות לאותיות שם המיוחד, האותיות שעד אות י' עולים יחד למספר מ"ה, ועד ה' עולה י', ועד ו' מ"ו, ושוב עד ה' מספר עשרה, בסך הכל עולה שמונים בנימטריא יסוד. וכן ויעמדו מרמו על עמידת ותיקון בחינת הרגלים. ובאור החיים הקדוש כאן מביא המדרש (במדבר רבה יב, ה) זה הדבר על המילה, עיי"ש לדרכו בקודש. והיינו שקרבו תחילה לתקן מדת היסוד, להיות נשמר מפגם באות ברית קודש, ולשמור עצמו במחשבות טהורות ולב טהור, שזה הדבר הראשון שצריך אדם לתקן ולעשות, כיון שבלי זה כל מעשיו הולכים לסטרא אחרא.

על זה אומר המדרש שאמר להם משה לישראל, אותו יצר הרע העבירו מלבכם דייקא, שלא יהא הלב חומד

זה עליו להתחיל בעצמו להטהר ולהתקדש. וזה המכוון כאן בהמשך הדברים, דראשית כל עליו לטהר עצמו במדת היסוד, אך איך יכול לפתוח בטהרה בעוד שכאשר הוא משוקע בטומאה אין לו היכולת לחזור בתשובה, וידוע מהוזהר הקדוש (ח"א דף סב, א; ח"ב דף ריד, ב) דעל חטא הידוע לא מהני תשובה בר בתשובה סגי, והיינו לפי שגם את התשובה שלו והתעניתים וכו' ישרדו הסטרא אחרא, ונמצא שבתשובתו הוא עוד מוסיף חטא על פשע, ולזה צריך תיובתא סגי וכו' (מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת תזריע-מצורע תשל"ט).

אמנם עליו להתחיל מעצמו אף בלי סיוע דלעילא, ובמסירת נפש יאחו ולא ירפה, ואחר שיטהר עצמו יזכה לקרבה אל הקודש בסייעתא דשמיא שתהא תשובתו מתקימת בידו.

עומדים בתוך שער הקדושה, [ואחר ליל פסח נופלים ממדרגתם] לזה מתחילים לספור ספירת העומר לתקן מה שפגמנו בספירה, ואז הסטרא אחרא עלולה לארוב עליו [לחזור וללכדו ברשתם] לחטוף כל מה שעשה בימי הפסח ויפול לידיעות הטומאה רח"ל, לכן צריך ללמוד במסירת נפש כדי לשבר כח הסטרא אחרא. ויש גם נוהגים ללמוד מסכת סוטה, וגם בזה הרמז שצריך לשמור עצמו עכשיו שלא יפול ברשת הסטרא אחרא להיות כאשה סוטה ומנאפת רח"ל.

ודוקא בומנים קשים כאלו, שבאלו הימים מתו תלמידי רבי עקיבא מפני שלא נהגו כבוד זה לזה (יבמות סב, ב), ואין זה עת רצון ומסוגל ללימוד התורה, ימית עצמו על דברי תורה ולא יסוג אחור. ואף כשרואה שמן השמים לא רוצים לקבל תשובתו יצעוק השיבנו ה' אליך, ויקבע בדעתו יעבור עלי מה ואני לא מרפה, אמסור נפשי לבלתי אסוג עוד ממך.

*

אלה הדברים אשר דיבר משה רבינו אל בני ישראל, זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, תחילה תעשו אתם בעצמכם, ואחר כך יורא אליכם כבוד ה', שהשי"ת אומר (מלאכי ג, ז; איכה רבה ה, כא) שובו אלי ואשובה אליכם, ואל תחכו שתהא אתערותא דלעילא תחילה.²

² א"ה, נראה הכוונה בזה, דאף שחטא בדברים שאין מספיקין בידו לעשות תשובה, כבר כתב התוספות יו"ט (אבות ה, יח) כלומר אין מסייעין לו וכו' עיי"ש, ולכן בכגון

בהר נאמר (ויקרא כה, מז) ונמכר וגו' לעקר משפחת גר זה הנמכר לעבודה זרה (רש"י), ובפרשת בחקותי קורין את התוכחה, ואחר כך בחודש סיון קבלת התורה.

ויעזור השי"ת שיהא לנו כח לחזור בתשובה ולהתחיל לעבוד את ה', **הבא** ליטהר מסייעים אותו (שבת קד, א; זוהר ח"ב דף עט ב), היינו כשהוא מתחיל ובא מעצמו אף בלי התעוררות אז מן השמים מסייעים אותו, וכן יסייע לנו השי"ת שנוכל להכין עצמינו לקבלת התורה, והמעשים שלנו יהיו מרוצים לפני ה', ויתן בנו כח לקדש עצמינו, שיתן בנו התחזקות מכח הקדושה, שנוכח ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי תלמוד תורתו באהבה, ויפתח אוצרות של בני חיי ומזוני ריחי לכל בני ישראל די בכל אתר ואתר, שיושעו בכללות ובפרטיות ברוחניות ובגשמיות, וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

וכלי המעשה גומרין (טור אור"ח סימן א), ואז ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום, דמילת ערלת הלב זה לפני הכל, ראשית דבר לב מהור **ברא לי אלקים** ואחר כך יתכן להיות ורוח נכון חדש בקרבי (תהלים נא, יב). ועל זה רומז סדר הסימנים דליל פסח קדש ורחץ, שתחלה צריך לקדש עצמו, ואחר כך אפשר להיות רחצו הזכו וגו' (ישעיה א, מז) [היינו להשיג ולהגיע לתשובה שלימה].

וזח ענין ימי הספירה קודם זמן מתן תורתנו, להרכות בהם בלימוד התורה כדי לשבר כח הטומאה, ושהיו לו מחשבות טהורות [על ידי שיפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה (רמב"ם הלכות איסורי ביאה כב, כא)]. ולפלא שהפרשיות שבין פסח לשבועות עוסקים בעניני טומאה וטהרה, ופרשת אחרי בטהרת עיצומו של יום הכפורים, פרשת קדושים [להיות פרושים מן העריות], פרשת אמור בעניני המועדים, בפרשת

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

לעילוי נשמת

הרב שלמה ב"ר יצחק ז"ל בן נעים

נלב"ע ביום כ"ז ניסן תשס"ז

תנצב"ה

לעילוי נשמת

יעל שמרית ע"ה בת ר' שלמה וצביה הי"ו גורש

נלב"ע כ"ז ניסן תשפ"א

תנצב"ה

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כדבעי ליה למיעבד לא עביד

דעת הוא מוסיף עליו מכאוב וכו', ככלי פשתן הדקים הבאים מבית שאן אם מתפחמין קימעא הן אבודין, אבל כלי פשתן הארבליין, כמה הן וכמה דמיהם, תני ר' ישמעאל לפום גמלא שחנא וכו'.

ויש לנו ללמוד מכאן לימוד גדול שהוא נחוץ לכל אחד לידע זאת בפרטיות, שמכל אדם נדרש עבודת ה' לפי השגותיו וידיעותיו, וככל שלומד יותר ויש לו ידיעות נרחבות והשגות גבוהות, וככל שהוא בא ממשפחה הגונה ומסביבה טובה של חסידים ואנשי מעשה יראי ה' וצדיקים, כן יש עליו תביעה יותר גדולה להשתדל ולהתאמץ בעבודתו יתברך שמו ביתר שאת. ולא יוכל לתרץ עצמו במה שהוא טוב ומעולה מיהודים פשוטים שלא קראו ולא שנו, ושלא ראו מימיהם עבודת ה' ודקדוק במצוות בבית הוריהם ולא הסתופפו בצל צדיקים, כי מהם אין דורשים אלא מה שהם יכולים לפי השגתם הפעוטה, בעוד שממנו דורשים עבודה במדרגה גבוהה הרבה יותר מזה.

ובמנו המשל שהביא המדרש, שבגד העשוי מבד זול וגם הרי כשהוא נתלכלך ונכתם אפשר להעבירו בכיבוס

בתורה"ק (ויקרא ט, א-ו) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל וגו', ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת וגו' לזכות לפני ה' וגו' כי היום ה' נראה אליכם וגו', ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה', ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'.

ברש"י, כי היום ה' נראה אליכם, להשרות שכינתו במעשה ידיכם, לכך קרבנות הללו באין חובה ליום זה, וצריך ביאור השייכות ונתינת הטעם להבאת הקרבנות מחמת שה' נראה אליהם. ובחז"ל (מגילה י, ב; ויקרא רבה יא, ו) עמדו למה נכתב כאן הלשון ויהי, הלא אין ויהי אלא לשון צער וכאן היה יום שמחה, וביארו חז"ל איזה צער היה ביום הזה עיי"ש, ועוד לאלוקי מילין.

מכל אדם נדרש עבודת ה' לפי השגותיו וידיעותיו

הכתוב אומר (קהלת א, יח) כי ברוב חכמה רוב כעס ויוסיף דעת ויוסיף מכאוב, ובמדרש (בראשית רבה יט, א) על ידי שאדם מרבה עליו חכמה הוא מרבה עליו כעס, ועל ידי שהוא מוסיף

גם חשבון פרטי אם לפי כשרונותיו ושכלו עשה עד מקום שידו מגעת.

וידוע מאמר הבעש"ט הקדוש זי"ע (ראה מגן אברהם, פרשת בלק, ד"ה וירא בלק; שבחי הבעש"ט, ירושלים תרצ"א, עמ' קמח), שיש איש מנושם שעוסק כל היום במסחר הסוסים, וסמוך לדרת הלילה הוא נזכר שעוד לא התפלל מנחה ומיד הוא משפשף ידיו בכותל ופורש לקרן זוית ומבליע במהירות תפילת שמונה עשרה. ותפילה כזו בוקעת כל הרקיעים וכל מלאכים שרפים חיות ואופני הקודש יראים ומודעזעים ממנה.

והענין הוא כי האדם הזה עשה כמיטב ידיעתו ויכולתו, ומה יעשה שלא למדו אותו יותר מזה. ועם הארץ שנולד אצל עם הארץ ואף על פי כן עדיין זוכר שיש בורא עולם, ואף שאין איש רואה אותו ואין מי שיודע ממעשיו הריהו פורש מעסקיו להתפלל להשי"ת בלי שום פניה, כל המלאכים מתקנאים בו, כי כל מה שהוא עושה הריהו בגדר מעשיו מרובים מחכמתו, שהרי אין בו אף ניצוץ של חכמה. מה שאין כן מי שהתאבק בעפר רגלי צדיקים ותלמודי חכמים וראה את תפילתם בהשתפכות הנפש ובהתפשטות הגשמיות, הרי אם יתפלל תפילה כזו יזרקוהו בבושת פנים ויטרפו לו תפילתו בפניו.

ההיתר ללמוד שלא לשמה תלוי בהשגות האדם בערך התורה

בזה יבואר מאמרם ז"ל (ברכות יז, א) כל העוסק בתורה שלא לשמה נוה לו שלא נברא, ובתוספות (ד"ה העושה)

קל, מה שאין כן כלי מילת ובגדי משי יקרים הנכתמים קשה מאד לנקותם מחמת עדינותם, ונשאר רושם מהלכלוך והזוהמא. והנמשל הוא ברוחניות, דככל שהאדם מתעלה בתורה ובעבודת ה', ניכר עליו כל נדנדוד פגם וחמא הרבה יותר ממה שנראה על אדם מפשוטי העם, ולכן צריך בן העליה לדקדק עד מאד במעשיו, להתרחק מכל כיעור ודומה לו ולהרבות לו גדרים וסייגים במשמרת לזשמרת, מתוך ידיעה שממנו דורשים עבודה לפי מדרגתו הגבוהה ואינו יוצא ידי חובתו במה שהוא מעולה מאחרים.

דין על מעשי האדם וחשבון פרטי אם עשה כפי יכולתו

שנינו (אבות ג, א) הסתכל בשלשה דברים וכו' ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, וידוע דקדוק הגר"א (שנות אליהו, ליקוטים, ד"ה דין וחשבון) על כפל הלשון דין וחשבון דלכאורה היינו הך. וביאר כ"ק אאדמו"ר זי"ע (שפע חיים, רעוא דרעיון ח"ה, פרשת צו, מאמר ה, אות ט), דיכול להיות ב' אנשים, אחד מהם עם הארץ שלא קרא ולא שנה, והשני תלמיד חכם מופלג בתורה, ובבואם לעולם העליון ידונו את העם הארץ לכף זכות ולגן עדן על אשר שנה על כל פנים כפי יכולתו פרק שחרית ופרק ערבית, ואילו את התלמיד חכם ידונו לשאול תחתית כיון שאם היה לומד בלי הפסק היה מגיע לידיעת כל התורה, ויגערו בו, רשע שכמותך, הלא נתנו לך גשמה קדושה וטהורה ודעת ישרה ואתה זולת בזה. וזהו דין וחשבון, כי מלבד דין יעשו עמו

מה היה הפגם בהא דלכבודו הוא דעבד, הלא אמרו חז"ל (פסחים ה, א) האומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן העולם הבא הרי זה צדיק גמור, ובמהרש"א (כתובות, שם) כבר עמד בזה.

ויש לומר דב' התירוצים אולי אהדרי, דאמנם אדם מן השורה שהיה נותן צדקה לשם כבוד או לשם פניה שיחיה בנו או שיהיה בן עולם הבא, לא היה נחשב לו לפגם אלא היה כצדיק גמור, מה שאין כן נקדימון בן גוריון לפי ערך גדולתו שנקדרה חמה בעבורו (תענית ה, א), נדרש ממנו לתת צדקה לעניים בלי שום פניה כלל אלא בלתי לה' לבדו, ולכן אצלו נחשב הדבר לפגם בזה אשר לכבודו הוא דעבד, ועל דבר זה גופא אמרו בדבכעי ליה למיעבד לא עבד, ולכן נענש שאיבד את כל רכושו, והבן.

בכל יום לפי ההתעלות יהיו בעיניך כחדשים

מצינו בנמרא (ברכות לג, ב), ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה (דברים י, יב), אמו יראת שמים מילתא זותרתא היא וכו', אין לגבי משה מילתא זותרתא היא. וידועה הקושיא דהלא פסוק זה אמר משה רבינו לבני ישראל אשר אצלם אין יראה מילתא זותרתא. ופירשו תלמידי הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ה, פרשת עקב, אות יד; וזע קודש, פרשת עקב, ד"ה גם יש לפרש אלקיך) דלגבי משה הכוונה לאלו המצויים אצל משה, והיינו דברור דעה כזה אשר נמצאים בקרבתו של משה רבינו והוא מלמדם תורה, אצלם יראה מילתא זותרתא היא.

הקשו, האמר רב יהודה אמר רב פרק מקום שנהגו (פסחים ג, ב) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ויש לומר דהכא מיירי שאינו לומד אלא לקנתר חביריו, והתם מיירי שלומד על מנת שיכבדוהו.

ולזהנ"ל יש לומר, דב' המימרות אינן סותרות זו לזו, אלא שהדבר תלוי במהות האדם ומדרגתו, כי הלא התורה נתנה לכל יחיד ויחיד. וכאשר נכנס לבית המדרש אדם שלא קרא ולא שנה ואין לו השגה בקדושת וערך התורה, ומחמת שנתגדל בין הגויים או בין בורים וריקים הריהו בקושי מכיר בנותן התורה ית"ש, עליו אמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות שלא לשמה, ותורה של אדם כזה בוודאי תעלה לריח ניהוח לפני כסא הכבוד. אך לא כן מי שמקטנותו נתגדל כבן טובים בבית מלא יראת ה' וזהירות במצוות, וכל שנותיו נתגדל בין כותלי בית המדרש, הרי כשאדם כמותו לומד רק לשם כבוד וממון ועושה התורה קרדום לחפור בו, עליו אמרו נוח לו שלא נברא.

ומצינו בנמרא (כתובות סו, ב) לגבי נקדימון בן גוריון שאיבד כל רכושו מחמת שלא קיים צדקה וחסד, והקשו שם, ונקדימון בן גוריון לא עבד צדקה, והתניא אמרו עליו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש כלי מילת היו מציעין תחתיו ובאין עניים ומקפלין אותן מאחריו. איבעית אימא לכבודו הוא דעבד, ואיבעית אימא כדבכעי ליה למיעבד לא עבד. ויש לבאר במאי פליגי ב' התירוצים, וכן צריך ביאור

רצ"ל כבריה חדשה שיש ממנו תביעה יותר ממה שתבעו ממנו אתמול, ואינו יכול לומר שלום עלי נפשי כיון שכבר למדתי תורה די והותר.

בהיראות ה' אליהם נדרשו לדקדק יותר במעשיהם

על פי זה יבוארו הכתובים, ויהי ביום השמיני, דהיינו אחר שתמו שבעת ימי המילואים שכנו משכן לכורא כל עולמים להשרות שכנתו בתוכם, וההתעוררות אצל כלל ישראל באותו הזמן היתה למעלה מהשגת אנוש, והיתה שמחה כיום שנבראו שמים וארץ (מגילה י, ב) על שהקב"ה אוה למושב לו שיהיה לו בית בתחתונים, אזי אמר משה רבינו אל בני ישראל, שבמדרגה הרמה שהם נמצאים כעת דורשים מהם עבודה תמה וישרה במדרגה גבוהה יותר ממה שדרשו מהם עד כה. ומעכשיו מדקדקים במעשיהם יותר ממה שדקדקו בעבר, ולכן גם על מה שכבר עשו תשובה על חטאיהם, הרי שכעת לפי מעמדם החדש שוב נחשב להם אותו חטא לפגם, ולכן צריכים להביא שוב קרבנות לכפרה ושוב צריכים לשוב בתשובה לפני ה'.

לבן נקט ויהי לשון צער, שאמר להם דשוב יש להם להצטער ולשוב בתשובה על חטאיהם הקודמים ולהביא עליהם קרבנות לכפרה. וטעם הדבר הוא, כי היום ה' נראה אליכם, ובמצב כזה של התגלות הקדושה והתעלות במדרגות, התביעה היא יותר ממה שהיה קודם לכן, וענינים שהם דקה מן הדקה אשר עד עכשיו לא דקדקו בהם, הרי מעכשיו יבוא הכל בחשבון.

ולאמור יבואר שפיר, דמי שאינו נמצא בדורו של משה ואינו זוכה להשגות שזכו בדורו של משה רבינו, אצלו נחשב יראה כדבר גדול מאד, ואי אפשר לדרוש ממנו יראת שמים בשלימות. מה שאין כן לגבי משה, היינו אלו שהיו סמוכים אצל משה רבינו וראו את התגלות השכינה, אצלם נחשב היראה כמילתא זוטרתא, ודקדקו עמהם בחוט השערה על כל פגם דקה מן הדקה. ולכן נכתב בלשון יחיד, מה ה' אלקיך שואל מעמך, רצ"ל כל אדם באופן פרטי לפי רוממות השגותיו ומדרגותיו, כך הקב"ה דורש ממנו.

ולא לחינם היה זקה"ק מציאנו ז"ע מתבטא לפעמים בענוותנותו בשברון לבו הטהור, חוששני מאד שאני בגדר חכמתו מרובה ממעשיו. כי הצדיקים לפי רום השגתם תובעים מהם בשמים הרבה יותר משאר בני אדם, וככל שהם מתעלים בעבודת ה' וזוכים לגילויים ואורות חדשים, כך הם נדרשים לעובדו ביתר שאת ועוז כדי שלא יהיו בגדר חכמתו מרובה ממעשיו, אשר כדברי המשנה (אבות ג, יז) דומה לאילן שענפיו מרבין ושרשיו מעטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו.

וזוהו כחינת ככל יום יהיו בעיניך כחדשים (ספרי, פרשת ואתחנן, פיסקא ג), כי ככל שהאדם מתעלה מיום ליום בתורה ובחכמה ובעבודת ה', כן דורשים ממנו התאמצות יתירה בקיום מצוות ה' באופן הראוי לאדם במדרגה כמותו, ולמחרת כשיתעלה עוד יותר שוב תגדל התביעה ממנו, וכן מיום ליום ומחודש לחודש, ובכל יום יהיו בעיניו כחדשים,

יגיעתו במלאכת השדה יבוא לבית המדרש וילמד דף גמרא, יעורר בזה שמחה בכל העולמות. אבל מי שזוכה לבחינת התגלות ה' ויש לו השגות ברוממות ה', הרי התביעה ממנו היא הרבה יותר, וצריך להיזהר שלא תהא חכמתו מרובה ממעשיו.

[מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעזין
ש"ק פרשת שמיני תשנ"ו]

ובששמעו בני ישראל את דברי משה,
מיד ויקרבו על העדה ויעמדו לפני ה', שבאו ונתקרבו במעמד חדש שלא היה להם עד כה. ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, רצ"ל שתמיד אתם צריכים להקפיד ולהתעלות בעשיית ציווי ה', לפי המדרגה והמצב של וירא אליכם כבוד ה', דמי שאינו בר הכי ואין לו השגות גבוהות די לו שיאמר פרק תהלים וילמד משניות, ואם לאחר

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להדפסת הגליון

הרה"ג ר' **שמעיה יוספוביץ שליט"א** – קרית בעש"ט, פתח תקוה
לעילוי נשמת
אמו מרת **טובה גיטל** ב"ר שלום ז"ל
נלב"ע ביום כ"ז ניסן תש"ע
תנצב"ה

הרה"ח ר' **חיים המרמן הי"ו** – קרית צאנז, נתניה
לעילוי נשמות
אביו הרה"ח ר' **יעקב** ב"ר משה יוסף ז"ל **המרמן**
שהיה מקושר בלונ"פ לכ"ק מרן אדמו"ר זי"ע ונאמן ומסור למפעלות קדשו
נלב"ע ביום כ"ט ניסן תשס"ב
ואמו מרת **בריינדל** ב"ר חיים ז"ל – נלב"ע ביום י"ט שבט תשס"א
תנצב"ה

משפחת בלומנטל החשובה הי"ו
לעילוי נשמות
הרה"ח ר' **אהרן דוד** ב"ר יהושע פאלק ז"ל **בלומנטל**
נלב"ע ביום ט"ז אלול תשנ"ח
זוגתו מרת **בלומא** ב"ר ברוך ז"ל – נלב"ע ביום כ"ט ניסן תשס"ב
בנם הרה"ח ר' **ברוך** ב"ר אהרן דוד ז"ל – נלב"ע ביום ט"ז אלול תשס"ח
בנם הרה"ח ר' **יהושע פאלק** ב"ר אהרן דוד ז"ל – נלב"ע ביום כ"ד שבט תשמ"ז
תנצב"ה